

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ประสิทธิภาพของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกัน
และการจัดการอาการคลื่นไส้และอาเจียนหลังผ่าตัดในผู้ป่วยผู้ใหญ่
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวศรุกร วิไลรัตน์

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ นวีวรรณ	ธงชัย	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร. มยุลี	ตำราญญาติ	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

อาการคลื่นไส้และอาเจียนหลังผ่าตัดเป็นภาวะแทรกซ้อนที่พบได้บ่อยหลังผ่าตัด การป้องกัน
และการจัดการอาการคลื่นไส้และอาเจียนหลังผ่าตัดต้องการการปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์
เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ การศึกษาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง
ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันและการจัดการอาการคลื่นไส้และ
อาเจียนหลังผ่าตัดในผู้ป่วยผู้ใหญ่ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยผู้ใหญ่
ที่ได้เข้ารับการผ่าตัดชนิดมีการเตรียมล่วงหน้าและได้รับการระงับความรู้สึก ของโรงพยาบาล
มหาราชนครเชียงใหม่ก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันและการจัดการอาการ
คลื่นไส้และอาเจียนหลังผ่าตัดในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่เข้ารับการผ่าตัดตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2552 ถึง
เดือนมกราคม 2553 จำนวน 136 คน และกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้เข้ารับการผ่าตัดชนิดมีการ
เตรียมล่วงหน้าและได้รับการระงับความรู้สึกระหว่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการ
ป้องกันและการจัดการอาการคลื่นไส้และอาเจียนหลังผ่าตัดในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่เข้ารับการผ่าตัดตั้งแต่
เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม 2553 จำนวน 125 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แนวปฏิบัติ
ทางคลินิกสำหรับการป้องกันและการจัดการอาการคลื่นไส้และอาเจียนหลังผ่าตัดในผู้ป่วยผู้ใหญ่
ที่ศึกษาแปลและประยุกต์มาจากแนวปฏิบัติของสมาคมพยาบาลผู้ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการระงับ
ความรู้สึกแห่งสหรัฐอเมริกา (American Society of Perianesthesia Nurses [ASPAN], 2006) และแบบ

รวบรวมผลลัพธ์สร้างโดยผู้ศึกษา ประกอบด้วย อุบัติการณ์การเกิดอาการคลื่นไส้และอาเจียนหลังผ่าตัด ระดับความรุนแรงของอาการคลื่นไส้หลังผ่าตัด และความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อการป้องกันและการจัดการอาการคลื่นไส้และอาเจียนหลังผ่าตัด การศึกษาอิงกรอบแนวคิดการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกของสภาวิชาชีพด้านการแพทย์และสุขภาพแห่งชาติประเทศออสเตรเลีย (NHMRC, 1999) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย

ผลการศึกษา พบว่า

1. อุบัติการณ์การเกิดอาการคลื่นไส้และอาเจียนหลังผ่าตัดของกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกเท่ากับร้อยละ 5.14 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างระหว่างมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีอุบัติการณ์เพียงร้อยละ 0.80 สำหรับการเกิดอาการคลื่นไส้หลังผ่าตัดของกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีอุบัติการณ์ร้อยละ 12.50 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างระหว่างมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีอุบัติการณ์เพียงร้อยละ 5.60
2. กลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีค่าฐานนิยมของระดับความรุนแรงของอาการคลื่นไส้หลังผ่าตัดเท่ากับ 5 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างระหว่างมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีค่าฐานนิยมของระดับความรุนแรงของอาการคลื่นไส้หลังผ่าตัดเท่ากับ 2
3. สำหรับความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อการป้องกันและการจัดการอาการคลื่นไส้และอาเจียนหลังผ่าตัดในกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีค่าฐานนิยมเท่ากับ 5 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างระหว่างมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีค่าฐานนิยมเท่ากับ 8

ผลการศึกษานี้ยืนยันถึงประสิทธิผลของการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ บทสรุปที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ควรจะนำเสนอต่อผู้บริหาร โรงพยาบาลเพื่อให้มีการกำหนดนโยบายในการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพในการดูแลผู้ป่วยต่อไป

Independent Study Title Effectiveness of Implementing Clinical Practice Guidelines for Prevention and Management of Postoperative Nausea and Vomiting Among Adult Patients, Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital

Author Miss Drusakorn Wilairatna

Degree Master of Nursing Science (Adult Nursing)

Independent Study Advisory Committee

Associate Professor Chaweewan Thongchai Advisor

Lecturer Dr. Mayulee Somrarnyart Co-advisor

ABSTRACT

Postoperative nausea and vomiting (PONV) is a common complication that occurs during postoperative period. Prevention and management of postoperative nausea and vomiting needs practice based on evidence in order to achieve positive outcomes. The purpose of this operational study was to determine the effectiveness of implementing clinical practice guidelines (CPGs) for prevention and management of postoperative nausea and vomiting among adult patients in Maharaj Nakorn Chiang Mai hospital. Subjects included 135 adult patients undergoing anesthesia for elective surgery before implementing CPGs during November 2009 and January 2010 and 125 adult patients undergoing anesthesia for elective surgery during implementing CPGs from February to May 2010. The instruments used in this study were CPGs for prevention and management of postoperative nausea and vomiting among adult patients which were translated and modified from the CPGs of American Society of Perianesthesia Nurses (ASPAN, 2006) by the researcher. The outcome evaluation form was developed by the researcher, including incidence and severity of postoperative nausea and vomiting (PONV) and patient satisfaction

score. A framework of implementing CPGs of Australian National Health and Medical Research Council (NHMRC, 1999) was used in this study. Data were analyzed using descriptive statistics.

The findings revealed that:

1. The incidence rate of postoperative nausea and vomiting (PONV) in the non-CPGs group was 5.14%, while in the CPGs group the incidence rate was only 0.80 %. For postoperative nausea, in the non-CPGs group, the incidence rate was 12.50% while in the CPGs group the incidence rate was only 5.60%.
2. The mode of severity of postoperative nausea among subjects in the non-CPGs group was 5, while in the CPGs group the mode was only 2.
3. For patient satisfaction with prevention and management of postoperative nausea and vomiting in the non-CPGs group the mode was 5, while in the CPGs group the mode of patient satisfaction score was 8.

The findings of this study confirm the effectiveness of CPGs implementation. The executive summary should be submitted to the hospital administrators in order to plan policy for CPGs utilization for quality of care improvement.